

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Sayı: 48335108.610.01/30448
Konu: Soru Önergesi (7/14726)

14/02/2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03.01.2012 tarihli ve 101014 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Oktay EKŞİ' nin, HES projelerine ilişkin, 7/14726 esas numaralı yazılı soru önergesi, Bakanlığımca incelenmiş olup, cevabi yazı ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Veysel EROĞLU
Bakan

EK:
Cevabi Yazı (2 sayfa)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ OKTAY EKŞİ'NİN
7/14726 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI'NIN CEVABI

SORU 1. *HES yapmak için akarsu kullanım hakkının devriyle ilgili süre sabit midir? Sabitse ne kadardır? Farkındalıklar varsa en az ve en uzun süre nedir?*

SORU 2. *Farklılık söz konusu ise bunu tayin eden etken nedir?*

CEVAP 1-2. 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan Yönetmelik hükümleri uyarınca özel sektör firmaları ile DSİ Genel Müdürlüğü arasında "Su Kullanım Hakkı Anlaşması" imzalanmakta olup, elektrik üretmek amacıyla suyun kullanımı, mansap su haklarını ihlal etmeyecek şekilde ilgili firmaya Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından 49 yıllığına elektrik üretim lisansı verilir.

4628 sayılı Kanun'un, 3 üncü maddesinde "*Lisanslar, bir defada en çok kırk dokuz yıl için verilir. Üretim, iletim ve dağıtım lisansları için geçerli olan asgari süre on yıldır.*" Düzenlemesi mevcuttur. Firmalarla imzalanan Su Kullanım Hakkı Anlaşması, lisans süresince ve lisansın yürürlükte olduğu sürece geçerli olur ve lisansın yenilenmesi, sona ermesi, iptali halinde Su Kullanım Hakkı Anlaşması da hükümsüz kalır.

SORU 3. *HES yapan firmalarla imzalanan sözleşmelerde, çevreye verdikleri zararı aynen telafi etmelerini, örneğin yöreye kestikleri ağaçlar kadar ağaç dikmek gibi yükümlülük içeren hüküm var mıdır?*

SORU 4. *Var ise, bu hüküm nedir?*

SORU 5. *Söz konusu yükümlülüğün yerine getirilip getirilmediği hangi mekanizma veya yetkililer tarafından denetlenmektedir.*

SORU 6. *Yükümlülüğünün gereğini yapmayan şirkete uygulanan yaptırım nedir?*

CEVAP 3-6. Ülkemizde bütün hidroelektrik santral projeleri, inşaata başlanmadan önce kapsamlı bir düzenleme ve inceleme süreci olan Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinden geçmekte, doğal ve sosyo-ekonomik çevre üzerinde meydana gelebilecek olumsuz etkilerin önlenmesine ve zararların tazminine yönelik her türlü çalışma ÇED sürecinde ele alınmaktadır.

"ÇED Olumlu" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilen projeler için DSİ Bölge Müdürlükleri, Orman Bölge Müdürlükleri ve İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerinden bir kontrol sistemi oluşturulmakta ve dere yatağına yapılan müdahaleler, doğal hayat suyunun bırakılıp bırakılmadığı, dereye yaşayan balıkların etkilenip etkilenmediğinin kontrol edilmesi sağlanmakta ve ÇED Yönetmeliği kapsamında uygunluğu denetlenmektedir. Söz konusu denetim, HES işletmeye alınsa bile devam etmektedir. Hidroelektrik enerji üretim tesislerinin işletilmesi esnasında kullanılacak olan suların sağlıklı olarak belirlenebilmesi için şirket tarafından DSİ'ce uygun görülen elektronik sistemli, uzaktan erişim ile değerlerin internet ortamında okunabilecek şekilde bir akım/göl gözlem seviye ölçüm istasyonu kurulmaktadır. HES'ler işletmeye alındıktan sonra doğal hayatın devamı için mansaba bırakılması gereken ve miktarı ÇED sürecinde belirlenen suyun şirketler tarafından bırakılmaması durumunda Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri koordinasyonunda yapılan denetimlerde tutulan tutanaklar sonucu şirkete 2 kere ceza verilmesinin ardından söz konusu eylemin 3'üncü defa tekrarlandığının tespiti durumunda projenin iptali yoluna gidilmektedir.

SORU 7. - *Bugüne kadar söz konusu yaptırım nerede, hangi HES'lerle ilgili olarak uygulanmıştır?*

CEVAP 7. 4628 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde, Erzurum İli, Tortum İlçesi, Bağbaşı Beldesinde Kayen Heta Enerji Elektrik Üretim San.ve Tic.A.Ş. tarafından tesis edilen Bağbaşı Regülatörü ve HES'in 01.08.2011 tarihinde inşaatına başlanılmış, ancak ilgili DSİ 8. Bölge Müdürlüğünün 30.01.2012 ve 13.02.2012 tarihlerinde inşaat mahallinde yaptığı incelemelerde yapımı devam eden HES inşaatı işinde dere yataklarına malzeme dökme işi yapıldığı ve boşaltılan malzemelerin dere yataklarından kaldırılmadığı tespit edilmiştir.

09.09.2006 tarihli ve 26284 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Dere Yatakları ve Taşkınlar ile ilgili Başbakanlık Genelgesi ile 18.03.2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Hafriyat Toprağı, İnşaat/Yıkıntı Atıklarının Geri Kazanılması ve Değerlendirilmesine İlişkin Esaslar" çerçevesinde; Bağbaşı regülatörü ve HES işi kapsamında yapılmakta olan iletim hattı güzergâhı üzerinde kazı-dolgu çalışmaları durdurulmuş, firma da bu konu hakkında gereğini yapmak üzere bilgilendirilmiştir.

